Høgskolen i Telemark

Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

812 ØKONOMISK RETT

21. MAI 2002

Tid:	09.00-13.00
Målform:	Bokmål/nynorsk
Sidetall:	5 + Forside
Hjelpemiddel:	Norges Lover
Merknader:	Det anbefales at studentene bruker ca 60% av eksamenstida på oppgave 1 og ca 40% av eksamenstida på oppgave 2.

Bokmål

OPPGAVE 1

Peder Ås er selvstendig næringsdrivende bonde med en omfattende jordbærproduksjon. Han har flere deltidsansatte. Han hadde i 2000 en omsetning på 1.5 mill kroner.

Lars Holm er en selvstendig næringsdrivende snekker, har to fast ansatte og hadde i 2000 en omsetning på 3.3 mill kroner.

Peder Aas har kjøpt en brukt pick-up av Lars Holm. Denne bilen skal han bruke som næringsbil. Det er satt opp en skriftlig kjøpekontrakt der det er avtalt at Aas skal overta bilen samme dag som kontrakten undertegnes, den 1. april 2001, mot å betale kontant kr 175 000. Videre er det avtalt at resten av kjøpesummen, kr 80 000, skal betales senest 10. mai 2001 til Lars Holms bankkonto. I kontrakten står det også følgende: "Hvis Peder Aas ikke betaler til rett tid, skal kjøpesummen sikres ved salgspant", og "Denne kontrakt er å anse som et gjeldsbrev til Lars Holm for resten av kjøpesummen, samt renter og omkostninger, og kan inndrives uten søksmål og dom". Kontrakten er undertegnet av begge parter og Lars Holms nabo Ole Tangstad, født 24.12.58, som bekrefter Peder Aas underskrift.

Holm har kjøpt seg boligtomt i Millionærveien 199 på Ulefoss og skal betale tomta kr 250 000 (med pengene fra bilsalget) den 21. mai 2001.

Han skriver ut en bankgiro den 17. mai 2001 og legger den i Holla Sparebanks postkasse samme dag.

Den 21. mai ringer banken Holm og informerer om at det ikke er dekning på konto for beløpet.

Det viser seg at den avtale betalingen fra Ås ikke har kommet. Holm sender da et skriftlig rekommandert påkrav til Ås samme dag og forlanger at beløpet blir innbetalt senest 15. juni 2001.

Samtidig tenker Holm, som også er litt av en hobbyadvokat at han skulle ha sikret seg med eiendomsforbehold til bilen. Han drar da hjem til Aas og blir enig med ham om følgende tilføyelse i kontrakten: "Denne avtalen endres slik at Lars Holm har eiendomsrett til bilen til den er fullt betalt. Han har da rett til å foreta salg av bilen til dekning av kjøpesum, renter og omkostninger, og kan trekke disse poster i sluttoppgjøret med Peder Aas. Lars Holm har dessuten salgspant i bilen. Ulefoss, den 21. mai 2001." Deretter signerer begge.

Aas betaler heller ikke etter den 15. juni og Holm bestemmer seg for å kreve bilen utlevert og foreta salg av denne for å dekke sitt tilgodehavende.

Spørsmål 1
Vil Lars Holms krav om salgspant stå seg?

Spørsmål 2
Kan Holms eventuelle salgspantekrav bli foreldet?

Spørsmål 3
Vil Holm kunne få utlegg for sitt krav mot Aas?

Holm hører ikke noe mer fra Aas og bestemmer seg derfor for å sende konkursvarsel til ham i anledning kravet. Han sender konkursvarslet i rekommandert sending til Peder Aas, den 23. juni 2001, med oppfordring om å betale gjelden innen to uker. Han gjør også Aas oppmerksom på at han har rett til å kreve konkurs åpnet i Aas bo dersom betaling ikke har skjedd innen fristens utløp, og at insolvens i sin alminnelighet skal antas å foreligge når Midt Telemark Skifterett skal behandle kravet om konkursåpning. Holm har gått frem etter reglene i Kkl § 63. Betalingsfristen er satt til to uker fra de er mottatt.

Han undertegner selv konkursvarslet.

Betaling mottas fortsatt ikke. Holm drar så på ferie og er spent på om pengene har kommet når han er tilbake den 1. august. Da han kom tilbake fra ferie har også selger av tomten i Millionærveien på Ulefoss blitt utålmodig. Holm må bruke mye tid på å forhandle fram en løsning her. Han har også mottatt en reklamasjon på et hus som han hadde levert som må ordnes. Aas fikk derfor være i fred i august.

Den 1. september 2001 sender imidlertid Aas begjæring til Midt Telemark Skifterett, Gvarv om at konkurs åpnes i Peder Aas bo. Vedlagt følger alle originale dokumenter som har rettslig betydning for saken.

Spørsmål 4
Kan Midt Telemark Skifterett åpne konkurs i Peder Aas bo?

Spørsmål 5
Hva er forskjellen på insolvens og illikviditet etter Kkl's regler?

Spørsmål 6
Noen ganger har debitor plikt til å begjære oppbud. Når er det, og hvilken straffesanksjon finnes?

OPPGAVE 2

Spørsmål 1
Hvilke formuesobjekter gjelder tinglysingsloven for? (Det skal gis relevant paragrafhenvisning.)

Spørsmål 2
Vi skal tenke at det i Løsøreregisteret er tinglyst flere retter i ett og samme formuesgode. Det er en lovbestemmelse som gir beskjed om hvilke regler som regulerer prioritetsforholdet mellom disse tinglyste rettene i Lovregisteret. Hvilken lovbestemmelse er det?

Spørsmål 3
Peder Ås selger sin privatbil til Marte Kirkerud. Marte vil sikre rettsvern for sitt erverv. I hvilken utstrekning kan Marte sikre rettsvern:

A. Ved å tinglyse ervervet i Løsøreregisteret?
B. På annen måte?

Spørsmål 4
Gjelder godtroervervloven for overdragelse av enkle gjeldsbrev og/eller omsetningsgjeldsbrev?

Spørsmål 5
Lars Holm har gitt et lån mot å få panterett i en fast eiendom. Panteretten er ikke tinglyst. Trine Lind som vet om denne panteretten, får senere tinglyst en utleggspanterett i den samme eiendommen. En tid deretter tinglyser Lars Holm sin panterett. Hvilken av de to panterettene har best prioritet.

Nynorsk

OPPGÅVE 1

Peder Ås er sjølvstendig næringsdrivande bonde med ein omfattande jordbærproduksjon. Han har fleire deltidstilsette. Han hadde i 2000 ein omsetning på 1.5 mill kroner.

Lars Holm er ein sjølvstendig næringsdrivande snikkar, har to fast tilsette og hadde i 2000 ein omsetning på 3.3 mill kroner.

Peder Aas har kjøpt ein bruka pick-up av Lars Holm. Denne bilen skal han bruke som næringsbil. Det er sett opp ein skriftlig kjøpekontrakt der det er avtala at Aas skal overta bilen same dag som kontrakten blir underteikna, den 1. april 2001, mot å betale kontant kr 175 000. Vidare er det avtalt at resten av kjøpesummen, kr 80 000, skal betalast seinast 10. mai 2001 til Lars Holms bankkonto. I kontrakten står det også følgjande: "Viss Peder Aas ikkje betalar til rett tid, skal kjøpesummen sikrast ved salspant", og "Denne kontrakt er å sjå på sin eit gjeldsbrev til Lars Holm for resten av kjøpesummen, samt renter og omkostningar, og kan inndrivast utan søksmål og dom". Kontrakten er underteikna av begge partar og Lars Holms nabo Ole Tangstad, født 24.12.58, som stadfestar Peder Aas underskrift.

Holm har kjøpt seg bustadtomt i Millionærvegen 199 på Ulefoss og skal betale tomta kr 250 000 (med pengane frå sal av bilen) den 21. mai 2001.

Han skriv ut ein bankgiro den 17. mai 2001 og legg den i Holla Sparebanks postkasse same dag.

Den 21. mai ringer banken Holm og informerer om at det ikkje er dekning på konto for beløpet.

Det viser seg at den avtala betalinga frå Ås ikkje har kome. Holm sender da eit skriftleg rekommandert påkrav til Ås same dag og forlangar at beløpet blir innbetalt seinast 15. juni 2001.

Samtidig tenker Holm, som også er litt av ein hobbyadvokat at han skulle ha sikra seg med eigedomsatterhald til bilen. Han reiser da heim til Aas og blir einig med han om følgjande

tilegg i kontrakten: "Denne avtala endrast slik at Lars Holm har eigedomsrett til bilen til den er fullt betala. Han har da rett til å selje bilen til dekking av kjøpesum, renter og omkostningar, og kan trekke desse postane i sluttoppgjeret med Peder Aas. Lars Holm har dessutan salspant i bilen. Ulefoss, den 21. mai 2001." Deretter signerar begge.

Aas betalar heller ikkje etter den 15. juni og Holm bestemmer seg for å krevje bilen utlevert og selje han for å få dekka det han har til gode.

Spørsmål 1
Vil Lars Holms krav om salspant stå seg?

Spørsmål 2
Kan Holms eventuelle salspantekrav bli forelda?

Spørsmål 3
Vil Holm kunne få utlegg for sitt krav mot Aas?

Holm høyrer ikkje noe meir frå Aas og bestemmer seg derfor for å sende konkursvarsel til han i samband med kravet. Han sender konkursvarslet i rekommandert sending til Peder Aas, den 23. juni 2001, med oppfordring om å betale gjelda innan to veker. Han gjer også Aas merksam på at han har rett til å krevje konkurs opna i Aas sitt bu dersom betaling ikkje har skjedd innan fristen er ute, og at insolvens til vanleg skal vere til stades når Midt Telemark Skifterett skal behandle kravet om konkursopning. Holm har gått fram etter reglane i Kkl § 63. Betalingsfristen er sett til to veker frå det er mottatt.

Han underteiknar sjølv konkursvarslet.

Betaling er framleis ikkje mottatt. Holm reiser så på ferie og er spent på om pengane har kome når han er tilbake den 1. august. Da han kom tilbake frå ferie har også seljar av tomta i Millionærvegen på Ulefoss blitt utålmodig. Holm må bruke mykje tid på å forhandle fram ei løysing. Han har også mottatt ein reklamasjon på eit hus som han hadde levert som må ordnast. Aas fekk derfor vere i fred i august.

Den 1. september 2001 sender Aas krav til Midt Telemark Skifterett, Gvarv om at konkurs blir opna i Peder Aas sitt bu. Vedlagt følgjer alle originale dokument som har rettsleg betydning for saka.

Spørsmål 4
Kan Midt Telemark Skifterett opne konkurs i Peder Aas bu?

Spørsmål 5
Kva er forskjellen på insolvens og illikviditet etter Kkl's reglar?

Spørsmål 6
Nokre gonger har debitor plikt til å krevje oppbod. Når er det, og kva for straffesanksjon finst?

OPPGÅVE 2

Spørsmål 1
Kva for formuesobjekt gjeld tinglysingslova for? (Det skal visast til relevante paragrafar.)

Spørsmål 2
Vi skal tenke at det i Lausøyreregisteret er tinglyst fleire rettar i eitt og same formuesgode. Det er ein lovbestemmelse som gir beskjed om kva for reglar som regulerar prioritetsforholdet mellom desse tinglyste rettane i Lovregisteret. Kva for lovbestemmelse er det?

Spørsmål 3
Peder Aas sel privatbilen sin til Marte Kirkerud. Marte vil sikre rettsvern for sitt erverv. I kva for utstrekning kan Marte sikre rettsvern:

C. Ved å tinglyse ervervet i Lausøyreregisteret?
D. På annan måte?

Spørsmål 4
Gjeld godtruervervloven for overdraging av enkle gjeldsbrev og/eller omsetningsgjeldsbrev?

Spørsmål 5
Lars Holm har gitt eit lån mot å få panterett i en fast eigedom. Panteretten er ikkje tinglyst. Trine Lind som veit om denne panteretten, får seinare tinglyst ein utleggspanterett i den samme eigedommen. Ei tid deretter tinglyser Lars Holm sin panterett. Kva for ein av dei to panterettane har best prioritet.